

Šis dokuments ir izveidots vienīgi dokumentācijas nolūkos, un iestādes neuzņemas nekādu atbildību par tā saturu

► **B**

PADOMES DIREKTĪVA 94/33/EK

(1994. gada 22. jūnijs)

par jauniešu darba aizsardzību

(OV L 216, 20.8.1994., 12. lpp.)

Grozīta ar:

Oficiālais Vēstnesis

		Nr.	Lappuse	Datums
► <u>M1</u>	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/30/EK (2007. gada 20. jūnijs)	L 165	21	27.6.2007.
► <u>M2</u>	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/27/ES (2014. gada 26. februāris)	L 65	1	5.3.2014.

PADOMES DIREKTĪVA 94/33/EK

(1994. gada 22. jūnijs)

par jauniešu darba aizsardzību

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 118.a pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar Līguma 189.c pantā minēto procedūru ⁽³⁾,

tā kā Līguma 118.a pants paredz, ka Padome ar direktīvām nosaka minimālās prasības, lai veicinātu uzlabojumus attiecībā uz darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, jo īpaši darba vidē;

tā kā, saskaņā ar minēto pantu, ar šādām direktīvām jāizvairās uzlikt tādus administratīvus, finansiālus un juridiskus ierobežojumus, kas traucē veidoties un attīstīties maziem un vidējiem uzņēmumiem;

tā kā 20. un 22. punkts Kopienas hartā par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām, ko 1989. gada 9. decembrī Strasbūrā pieņēmusi Eiropas Padome, ir noteikts, ka:

“20. Neskarot tādus noteikumus, kas var būt labvēlīgāki jauniešiem, jo īpaši tādus, kuri nodrošina viņu profesionālo sagatavošanu, izmantojot arodmācības, un ievērojot atkāpes, kas attiecas uz konkrētu viegļu darbu, minimālajam vecumam, no kura persona drīkst būt nodarbināta, jābūt ne mazākam kā minimālajam vecumam izglītības pārtraukšanai un katrā ziņā ne mazākam kā 15 gadi.

22. Jāveic attiecīgi pasākumi, lai darba tiesību noteikumus, kas attiecas uz jauniešiem, koriģētu, ņemot vērā jauniešu īpašās vajadzības, kas saistītas ar viņu izaugsmi, profesionālo izglītību un nodarbinātības iespējām.

Jo īpaši ir jāierobežo darba laiks — nepieļaujot iespēju apiet šo ierobežojumu, izmantojot virsstundas — un jāaizliedz naktīs nodarbināt darba ņēmējus, kas ir jaunāki par astoņpadsmit gadiem, izņemot konkrētus darbus, ko paredz valsts tiesību akti.”;

⁽¹⁾ OV C 84, 4.4.1992., 7. lpp.

⁽²⁾ OV C 313, 30.11.1992., 70. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 1992. gada 17. decembra atzinums (OV C 21, 25.1.1993., 167. lpp.). Padomes 1993. gada 23. novembra Kopējā nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Eiropas Parlamenta 1994. gada 9. marta Lēmums (OV C 91, 28.3.1994., 89. lpp.).

▼B

tā kā ir jāievēro Starptautiskās darba organizācijas principi attiecībā uz jauniešu darba aizsardzību, tostarp tie, kas attiecas uz minimālo vecumu, no kura persona drīkst būt nodarbināta vai strādāt;

tā kā šajā Rezolūcijā par bērnu darbu ⁽¹⁾ Eiropas Parlaments ir rezumējis dažādus jauniešu darba aspektus un uzsvēris tā ietekmi uz viņu veselību, drošību, fizisko un garīgo attīstību, un norādījis uz vajadzību pieņemt direktīvu, kas saskaņo valstu tiesību aktus šajā jomā;

tā kā 15. pantā Padomes Direktīvā 89/391/EEK (1989. gada 12. jūnijs) par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā ⁽²⁾, ir noteikts, ka sevišķi jutīgas riska grupas ir jāaizsargā pret briesmām, kas tās īpaši apdraud;

tā kā bērni un pusaudži ir uzskatāmi par īpašām riska grupām, un ir jāveic pasākumi attiecībā uz viņu drošību un veselības aizsardzību;

tā kā bērnu neaizsargātība liek dalībvalstīm aizliegt viņus nodarbināt un liek tām nodrošināt, lai minimālais vecums, no kura persona drīkst tikt nodarbināta vai strādāt, nebūtu mazāks par minimālo vecumu, kādā jaunieši beidz valsts tiesību aktos noteiktās obligātās mācības, un katrā ziņā nebūtu mazāks par 15 gadiem; tā kā atkāpes no bērnu darba aizlieguma var tikt pieļautas vienīgi īpašos gadījumos un saskaņā ar šajā direktīvā paredzētiem nosacījumiem; tā kā šādas atkāpes nekādā gadījumā nedrīkst traucēt regulāru skolas apmeklēšanu, ne arī liegt bērniem saņemt pilnīgu izglītību;

tā kā, ievērojot tās raksturīgās īpatnības, kādas piemīt pārejai no bērnības uz pieaugušā statusu, būtu stingri jāreglamentē un jāaizsargā pusaudžu darbs;

tā kā ikvienam darba devējam būtu jānodrošina jauniešiem tādi darba apstākļi, kas atbilst viņu vecumam;

tā kā, novērtējot jauniešu apdraudējumu darbā, darba devējiem būtu jāveic vajadzīgie pasākumi, lai aizsargātu jauniešu drošību un veselību;

tā kā dalībvalstīm būtu jāaizsargā jaunieši pret jebkādiem īpašiem riskiem, ko rada viņu pieredzes trūkums, faktiska vai iespējama riska neapzināšanās, vai viņu brieduma trūkums;

tā kā tādēļ dalībvalstīm vajadzētu aizliegt nodarbināt jauniešus tādā darbā, ko nosaka šī direktīva;

⁽¹⁾ OV C 190, 20.7.1987., 44. lpp.

⁽²⁾ OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.

▼B

tā kā īpašu obligāto prasību pieņemšana attiecībā uz darba laiku varētu uzlabot jauniešu darba apstākļus;

tā kā būtu stingri jāierobežo maksimālais pieļaujamais darba laiks jauniešiem un jāaizliedz jauniešu nakts darbs, izņemot dažus darbus, ko nosaka valstu tiesību akti;

tā kā dalībvalstīm būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, lai nodrošinātu to, ka skolēnu darba laiks neietekmē negatīvi viņu spējas saņemt šo izglītību;

tā kā to jauniešu mācību laiks, kuri strādā saskaņā ar teorētisko un/vai praktisko vienoto darba un izglītības sistēmu vai ražošanas praksē kādā uzņēmumā, būtu jāieskaita darba laikā;

tā kā, lai nodrošinātu jauniešu drošību un veselības aizsardzību, viņiem būtu jāpiešķir obligātais atpūtas laiks un atbilstīgi pārtraukumi katru dienu, nedēļu un gadu;

tā kā, nosakot nedēļas atpūtas laiku, būtu pienācīgi jāņem vērā dalībvalstīs dominējošās kultūras, etniskās, reliģiskās atšķirības un citi faktori; tā kā konkrēti katras dalībvalsts ziņā ir izlemēt, vai svētdiena būtu jāiekļauj nedēļas atpūtas laiks, un ja tā — tad kādā mērā;

tā kā atbilstīga darba pieredze var veicināt jauniešu sagatavošanu pieaugušo darba un sabiedriskajai dzīvei, ar noteikumu, ka tiek nodrošināta iespēja izvairīties no jebkāda kaitējuma viņu drošībai, veselībai un attīstībai;

tā kā, lai gan atkāpes no šajā direktīvā noteiktajiem aizliegumiem un ierobežojumiem varētu izrādīties nepieciešamas attiecībā uz dažām darbībām vai konkrētām situācijām, to piemērošana nedrīkst ietekmēt tos principus, kas ir ieviestās aizsardzības sistēmas pamatā;

tā kā šī direktīva ir konkrēta pakāpe iekšējā tirgus sociālā aspekta izveidē;

tā kā, lai šajā direktīvā noteikto aizsardzības sistēmu piemērotu praksē, dalībvalstīs būs jāievieš efektīva un saskaņota pasākumu sistēmu;

▼B

tā kā dažu šīs direktīvas noteikumu ieviešana vienai dalībvalstij rada konkrētas problēmas attiecībā uz jauniešu darba aizsardzības sistēmu; tā kā tādēļ šai dalībvalstij būtu jāļauj noteiktu laiku neievieš attiecīgos noteikumus,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

I IEDAĻA

1. pants

Mērķis

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai aizliegtu bērnu darbu.

Saskaņā ar šajā direktīvā izklāstītajiem nosacījumiem tās nodrošina, lai minimālais vecums, no kura persona drīkst tikt nodarbināta vai strādāt, nebūtu mazāks par minimālo vecumu, kādā jaunieši beidz valsts tiesību aktos noteiktās obligātās mācības, un katrā ziņā nebūtu mazāks par 15 gadiem.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai pusaudžu darbs tiktu stingri reglamentēts un aizsargāts saskaņā ar šajā direktīvā izklāstītajiem nosacījumiem.

3. Dalībvalstis parasti nodrošina, lai darba devēji garantētu jauniešiem tādus darba apstākļus, kas atbilst viņu vecumam.

Tās nodrošina, lai jaunieši būtu aizsargāti pret saimniecisko ekspluatāciju un pret jebkādu darbu, kas varētu kaitēt viņu drošībai, veselībai vai fiziskajai, garīgajai, tikumiskajai vai sociālajai attīstībai, vai radīt šķēršļus viņu izglītībai.

2. pants

Piemērošanas joma

1. Šī direktīva attiecas uz visām personām, kas ir jaunākas par 18 gadiem un kurām ir darba līgums vai darba attiecības, ko nosaka un/vai reglamentē dalībvalstī spēkā esošie likumi.

2. Dalībvalstis normatīvajos un administratīvajos aktos var noteikt robežas un nosacījumus, saskaņā ar kuriem šo direktīvu nepiemēro gadījuma darbam un īslaicīgam darbam, kas saistīts ar:

a) mājas darbiem privātā mājāsaimniecībā; vai

b) tādu darbu ģimenes uzņēmumā, ko uzskata par nekaitīgu un par tādu, kas nerada zaudējumus un nav bīstams jauniešiem.

▼B*3. pants***Definīcijas**

Šajā direktīvā:

- a) “jaunietis” ir persona, kas jaunāka par 18 gadiem un minēta 2. panta 1. punktā;
- b) “bērns” ir jaunietis, kam ir mazāk par 15 gadiem vai uz kuru vēl attiecas valsts likumos noteiktā obligātā pilna laika izglītība;
- c) “pusaudzis” ir jaunietis, kas ir vismaz 15 gadus vecs, bet jaunāks par 18 gadiem, uz kuru vairs neattiecas valsts likumos noteiktā obligātā pilna laika izglītība;
- d) “viegls darbs” nozīmē jebkuru tādu darbu, kas, ņemot vērā tam raksturīgos uzdevumus un konkrētos tā izpildes apstākļus:
 - i) nevarētu būt kaitīgs bērnu drošībai, veselībai vai attīstībai un
 - ii) netraucē viņiem apmeklēt skolu, piedalīties profesionālās orientācijas programmās vai profesionālās izglītības programmās, ko apstiprinājusi kompetentā iestāde, un nekaitē viņu spējai izmantot apgūtās zināšanas;
- e) “darba laiks” ir jebkāds laikposms, kurā jaunietis strādā, atrodas darba devēja rīcībā un veic savu darbību vai pienākumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi;
- f) “atpūtas laiks” ir jebkurš laikposms, kas nav darba laiks.

*4. pants***Bērnu darba aizliegums**

1. Dalībvalstis pieņem nepieciešamos pasākumus, lai aizliegtu bērnu darbu.
2. Ņemot vērā 1. pantā izklāstītos mērķus, dalībvalstis normatīvajos un administratīvajos aktos var noteikt, ka bērnu darba aizliegums neattiecas uz:
 - a) bērniem, kas veic 5. pantā izklāstītās darbības;
 - b) bērniem, kuri ir vismaz 14 gadus veci un strādā saskaņā ar vienoto darba un izglītības sistēmu vai ražošanas praksē uzņēmumā, ar noteikumu, ka šādu darbu veic saskaņā ar nosacījumiem, ko paredz kompetentā iestāde;

▼B

c) bērniem, kuri ir vismaz 14 gadus veci un veic vieglu darbu, kas nav 5. pantā noteiktais darbs; tomēr 13 gadus veci bērni ierobežotu stundu skaitu nedēļā var veikt vieglu darbu, kas nav 5. pantā noteiktais darbs, ja tas ietilpst to darbu kategorijā, ko nosaka valsts tiesību akti.

3. Dalībvalstis, kas izmanto 2. punkta c) apakšpunktā minēto apsvērumu, saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem paredz darba nosacījumus attiecīgam vieglam darbam.

*5. pants***Kultūras pasākumi vai līdzīgi pasākumi**

1. Bērnu nodarbināšanai kultūras, mākslas, sporta vai reklāmas pasākumos ir vajadzīga iepriekšēja atļauja, ko kompetentā iestāde izsniedz atsevišķos gadījumos.

2. Dalībvalstis normatīvajos vai administratīvajos aktos paredz nosacījumus bērnu darbam, kas minēts šā panta 1. punktā, un precizē iepriekšējās atļaujas saņemšanas procedūru, ar nosacījumu, ka darbības:

- i) nevarētu būt kaitīgas bērnu drošībai, veselībai vai attīstībai un
- ii) netraucē viņiem apmeklēt skolu, piedalīties profesionālās orientācijas programmās vai profesionālās izglītības programmās, ko apstiprinājusi kompetentā iestāde, un nekaitē viņu spējai izmantot apgūtās zināšanas.

3. Atkāpjoties no 1. punktā noteiktās procedūras, dalībvalstis normatīvajos un administratīvajos aktos var paredzēt nosacījumus, saskaņā ar kuriem var atļaut nodarbināt bērnus, kas ir vismaz 13 gadus veci, kultūras, mākslas, sporta vai reklāmas pasākumos.

4. Tās dalībvalstis, kurās ir īpaša atļauju sistēma attiecībā uz bērnu nodarbināšanu modeļu aģentūrās, var saglabāt šo sistēmu.

II IEDAĻA*6. pants***Darba devēju vispārīgie pienākumi**

1. Neskarot 4. panta 1. punktu, darba devējs pieņem vajadzīgos pasākumus, lai aizsargātu jauniešu drošību un veselību, jo sevišķi ievērojot 7. panta 1. punktā minētos īpašos riskus.

2. Darba devējs īsteno 1. punktā paredzētos pasākumus, novērtējot jauniešu apdraudējumus darbā.

▼B

Novērtējums jāveic, pirms jaunieši uzsāk darbu, un tad, ja tiek būtiski grozīti darba nosacījumi, un īpaša uzmanība jāpievērš šādiem punktiem:

- a) darba vietas un darba iecirkņa iekārtojums un aprīkojums;
- b) fizikālu, bioloģisku un ķīmisku faktoru iedarbības veids, pakāpe un laiks;
- c) darba inventāra, jo īpaši darba materiāla, iekārtu, aparātu un ierīču veids, diapazons un lietojums, un to darbināšanas veids;
- d) darba procesu un operāciju kārtība un to kombinēšanas veids (darba organizācija);
- e) jauniešiem sniegtās izglītības un zināšanu līmenis.

Ja šāds novērtējums uzrāda, ka var tikt apdraudēta jauniešu drošība, fiziskā vai garīgā veselība vai attīstība, tad viņiem bez maksas nodrošina pienācīgu veselības stāvokļa novērtējumu un medicīnisko uzraudzību, nepārkāpjot Direktīvu 89/391/EEK.

Bezmaksas veselības stāvokļa novērtējums un medicīniskā uzraudzība var būt daļa no valsts veselības aizsardzības sistēmas.

3. Darba devējs informē jauniešus par iespējamiem riskiem un par visiem pasākumiem, kas pieņemti attiecībā uz viņu drošību un veselības aizsardzību.

Turklāt viņš informē bērnu likumīgos pārstāvjus par iespējamiem riskiem un par visiem pasākumiem, kas pieņemti attiecībā uz bērnu drošību un veselības aizsardzību.

4. Plānojot, īstenojot un uzraugot drošības un veselības nosacījumus, kas jāievēro attiecībā uz jauniešu darbu, darba devējs iesaista darba drošības un profilakses dienestus, kas minēti Direktīvas 89/391/EEK 7. pantā.

7. pants

Jauniešu neaizsargātība un darba aizliegums

1. Dalībvalstis nodrošina, lai jaunieši būtu aizsargāti pret jebkādiem īpašiem viņu drošības, veselības un attīstības riskiem, ko rada viņu pieredzes trūkums, faktiska vai iespējama riska neapzināšanās vai tas, ka jaunieši vēl nav pilnībā nobrieduši.

2. Neskarot 4. panta 1. punktu, dalībvalstis šajā nolūkā aizliedz nodarbināt jauniešus:

- a) tādā darbā, kas objektīvi pārsniedz viņu fiziskās un psiholoģiskās spējas;

▼B

- b) tādā darbā, kas ir saistīts ar kaitīgas iedarbības faktoriem, kuri ir toksiski, kancerogēni, rada pārmantojamus ģenētiskus bojājumus vai kaitē vēl nedzimušam bērnam, vai jebkādā citā veidā hroniski ietekmē cilvēku veselību;
- c) tādā darbā, kas ir saistīts ar kaitīgu apstarojumu;
- d) tādā darbā, kas ir saistīts ar negadījumu risku, ko var uzskatīt par tādu, ko jaunieši nevar ievērot vai no tā izvairīties sakarā ar to, ka viņi nepieņem pietiekamu uzmanību drošībai, vai sakarā ar pieredzes vai izglītības trūkumu; vai
- e) tādā darbā, kur ir veselības apdraudējums, ko izraisa pārmērīgs aukstums vai karstums, vai troksnis, vai vibrācija.

Darbs, kurā varētu būt īpaši apdraudējumi jauniešiem 1. punkta nozīmē, ir:

- darbs, kas saistīts ar pielikuma I punktā minētu fizikālu, bioloģisku un ķīmisku faktoru kaitīgu iedarbību, un
- pielikuma II punktā minētie procesi un darbs.

3. Dalībvalstis normatīvajos vai administratīvajos aktos var atļaut atkāpes no 2. punkta noteikumiem attiecībā uz jauniešiem, ja šādas atkāpes ir nepieciešamas viņu profesionālajai izglītībai, ar noteikumu, ka viņu drošību un veselības aizsardzību nodrošina tas, ka darbs tiek veikts kompetentas personas uzraudzībā saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 7. pantu un ka tiek garantēta minētajā direktīvā paredzētā aizsardzība.

III IEDAĻA

8. pants

Darba laiks

1. Dalībvalstis, kas izmanto 4. panta 2. punkta b) vai c) apakšpunktā minēto iespēju, pieņem vajadzīgos pasākumus, lai ierobežotu bērnu darba laiku līdz:

- a) astoņām stundām dienā un 40 stundām nedēļā darbam, ko veic saskaņā ar vienoto darba un izglītības sistēmu vai ražošanas praksē uzņēmumā;
- b) divām stundām mācību dienā un 12 stundām nedēļā darbam, ko veic mācību semestrī ārpus noteiktā mācību stundu laika, ar noteikumu, ka to neaizliedz valsts tiesību akti un/vai prakse;

nekādā gadījumā darba laiks ik dienas nedrīkst pārsniegt septiņas stundas; tomēr attiecībā uz bērniem, kas sasnieguši 15 gadu vecumu, šo robežu var paaugstināt līdz astoņām stundām;

▼B

c) septiņām stundām dienā un 35 stundām nedēļā darbam, ko veic vismaz nedēļu tādā laikā, kad skola ir slēgta; šīs robežas var paaugstināt līdz astoņām stundām dienā un 40 stundām nedēļā bērniem, kas ir sasnieguši 15 gadu vecumu;

d) septiņām stundām dienā un 35 stundām nedēļā vieglam darbam, ko veic bērni, uz kuriem vairs neattiecas valsts likumos noteiktā obligātā pilna laika izglītība.

2. Dalībvalstis pieņem vajadzīgos pasākumus, lai ierobežotu pusaudžu darba laiku līdz astoņām stundām dienā un 40 stundām nedēļā.

3. To jauniešu mācību laiku, kas strādā saskaņā ar teorētisko un/vai praktisko vienoto darba un izglītības sistēmu vai ražošanas praksē uzņēmumā, ieskaita darba laikā.

4. Ja jauniešs ir nodarbināts pie vairāk nekā viena darba devēja, darba dienas un darba laiks summējas.

5. Dalībvalstis normatīvajos vai administratīvajos aktos var atļaut atkāpes no 1. punkta a) apakšpunkta un 2. punkta vai nu kā izņēmumu, vai tad, ja šādai rīcībai ir objektīvi iemesli.

Dalībvalstis normatīvajos vai administratīvajos aktos paredz nosacījumus, ierobežojumus un procedūru, kādā īsteno šādas atkāpes.

9. pants

Nakts darbs

1. a) Dalībvalstis, kas izmanto 4. panta 2. punkta b) vai c) apakšpunktā minēto iespēju, pieņem vajadzīgos pasākumus, lai aizliegtu bērnu darbu no plkst. 8 vakarā līdz plkst. 6 rītā.

b) Dalībvalstis pieņem vajadzīgos pasākumus, lai aizliegtu pusaudžu darbu vai nu no plkst. 10 vakarā līdz plkst. 6 rītā, vai arī no plkst. 11 vakarā līdz plkst. 7 rītā.

2. a) Dalībvalstis normatīvajos vai administratīvajos aktos var atļaut pusaudžu darbu īpašās darbības jomās tajā laikposmā, kad saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu ir aizliegts nakts darbs.

Šādā gadījumā dalībvalstis veic pienācīgus pasākumus, lai nodrošinātu to, ka pusaudzi uzrauga pieaugušie, ja šāda uzraudzība ir nepieciešama pusaudža drošībai.

b) Ja piemēro a) apakšpunktu, darbs joprojām ir aizliegts no pusnakts līdz plkst. 4 rītā.

▼B

Tomēr dalībvalstis normatīvajos un administratīvajos aktos var atļaut pusaudžu darbu tajā laikposmā, kad ir aizliegts nakts darbs, ja šādai rīcībai ir objektīvi iemesli, un ar noteikumu, ka pusaudžiem piešķir pienācīgu kompensējošu atpūtas laiku un netiek apšaubīti 1. pantā noteiktie mērķi, šādos gadījumos:

- darbs, ko veic kuģniecības vai zivsaimniecības nozarē;
- darbs, ko veic saistībā ar bruņotajiem spēkiem vai policiju;
- darbs, ko veic slimnīcās vai līdzīgās iestādēs;
- kultūras, mākslas, sporta vai reklāmas pasākumi.

3. Pirms norīkošanas nakts darbā un ik pēc noteikta laika pēc tam jauniešiem ir tiesības uz veselības stāvokļa un spēju bezmaksas novērtējumu, ja vien tas nav izņēmuma gadījums, ka viņi veic darbu laikā, kurā darbs ir aizliegts.

*10. pants***Atpūtas laiks**

1. a) Dalībvalstis, kas izmanto 4. panta 2. punkta b) vai c) apakšpunktā minēto iespēju, pieņem vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka bērniem katrās 24 stundās ir tiesības uz obligātu nepārtrauktu 14 stundu atpūtas laiku.

b) Dalībvalstis pieņem vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka pusaudžiem katrās 24 stundās ir tiesības uz obligāto nepārtrauktu 12 stundu atpūtas laiku.

2. Dalībvalstis pieņem vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka katrās septiņās dienās:

— bērniem, attiecībā uz kuriem tās ir izmantojušas 4. panta 2. punkta b) vai c) apakšpunktā minēto iespēju, un

— pusaudžiem

ir tiesības uz obligāto atpūtas laiku, kas ilgst divas dienas, ja iespējams, pēc kārtas.

Tehnisku vai organizatorisku iemeslu dēļ obligāto atpūtas laiku drīkst samazināt, bet tas nekādā gadījumā nedrīkst būt mazāks par 36 stundām pēc kārtas.

Pirmajā un otrajā apakšpunktā minētais obligātais atpūtas laiks principā ietver sevī svētdienu.

3. Dalībvalstis normatīvajos un administratīvajos aktos var noteikt, ka 1. un 2. punktā minētos obligātos atpūtas laikus pārtrauc tādu darbību gadījumā, kas saistītas ar darbu, kurš sadalīts pa posmiem dienas laikā vai kas notiek neilgu laiku.

▼B

4. Dalībvalstis normatīvajos un administratīvajos aktos var atļaut atkāpes no 1. punkta b) apakšpunkta un 2. punkta attiecībā uz pusaudžiem, ja šādi rīcībai ir objektīvi iemesli, un ar noteikumu, ka viņiem piešķir pienācīgu kompensējošu atpūtas laiku un netiek apšaubīti 1. pantā noteiktie mērķi, šādos gadījumos:

- a) darbs, ko veic kuģniecības vai zivsaimniecības nozarē;
- b) darbs, ko veic saistībā ar bruņotajiem spēkiem vai policiju;
- c) darbs, ko veic slimnīcās vai tamlīdzīgās iestādēs;
- d) darbs, ko veic lauksaimniecībā;
- e) darbs, ko veic tūrisma nozarē vai viesnīcu un sabiedriskās ēdināšanas nozarē;
- f) darbības, kas saistītas ar darbu, kurš sadalīts pa posmiem dienas laikā.

*11. pants***Ikgadējā atpūta**

Dalībvalstis, kas izmanto 4. panta 2. punkta b) vai c) apakšpunktā minēto iespēju, raugās, lai laikposms, kurā netiek veikts darbs, tiktu pēc iespējas iekļauts to bērnu skolas brīvdienās, uz kuriem attiecas valsts likumā noteiktā obligātā pilna laika izglītība.

*12. pants***Pārtraukumi**

Dalībvalstis pieņem vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tad, ja dienas darba laiks pārsniedz četras ar pusi stundas, jauniešiem būtu tiesības uz pārtraukumu, kas ilgst vismaz 30 minūtes, ja iespējams, tad pēc kārtas.

*13. pants***Pusaudžu darbs *force majeure* gadījumā**

Dalībvalstis normatīvajos un administratīvajos aktos var atļaut atkāpes no 8. panta 2. punkta, 9. panta 1. punkta b) apakšpunkta, 10. panta 1. punkta b) apakšpunkta un gadījumā, kad tas attiecas uz pusaudžiem — no 12. panta attiecībā uz darbu Direktīvas 89/391/EEK 5. panta 4. punktā minētajos apstākļos, ar noteikumu, ka tas ir pagaidu darbs un jāveic nekavējoties, ka nav pieejami pieauguši darbinieki un ka pusaudžiem piešķir līdzvērtīgu kompensējošu atpūtas laiku turpmākajās trīs nedēļās.

▼B

IV IEDAĻA

*14. pants***Pasākumi**

Katra dalībvalsts paredz vajadzīgos pasākumus, kas piemērojami gadījumā, kad netiek pildīti noteikumi, kas pieņemti šīs direktīvas īstenošanai; šādiem pasākumiem jābūt efektīviem un saskaņotiem.

*15. pants***Pielikuma pielāgošana**

Tehniskus pielikuma labojumus, ņemot vērā tehnikas attīstību, izmaiņas starptautiskos noteikumos vai instrukcijās, kā arī zināšanu attīstību šīs direktīvas jomā, pieņem saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 17. pantā noteikto procedūru.

*16. pants***Klauzula par standartu nesamazināšanu**

Ņemot vērā mainīgos apstākļus un neierobežojot dalībvalstu tiesības izstrādāt dažādus noteikumus par jauniešu aizsardzību, ciktāl ir ievērotas šajā direktīvā paredzētās obligātās prasības, šīs direktīvas ieviešana nerada pietiekamu pamatu, lai pazeminātu jauniešu vispārējo aizsardzības līmeni.

*17. pants***Nobeiguma noteikumi**

1. a) Dalībvalstis ne vēlāk kā līdz 1996. gada 22. jūnijam ievieš normatīvus un administratīvus aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, vai arī nodrošina to, ka vēlākais līdz šim datumam darba devēji un darba ņēmēji ar kolektīvo līgumu ievieš vajadzīgos noteikumus, turklāt dalībvalstis pieņem visus vajadzīgos noteikumus, lai viņi spētu vienmēr garantēt rezultātus, kas paredzēti šajā direktīvā.
- b) Apvienotā Karaliste var neievieš 8. panta 1. punkta b) apakšpunktu attiecībā uz noteikumu par lielāko pieļaujamo iknedēļas darba laiku, kā arī 8. panta 2. punktu un 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 2. punktu četrus gadus pēc a) apakšpunktā noteiktā datuma.

Komisija iesniedz ziņojumu par šā noteikuma sekām.

Padome saskaņā ar Līgumā paredzētajiem nosacījumiem lemj par nepieciešamību pagarināt šo laikposmu.

- c) Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

▼B

2. Pieņemot tiesību aktus, kas minēti 1. punktā, dalībvalstis tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka metodes, kā izdarīt šādas atsauces.

3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus savu tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās jau pieņēmušas vai pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

▼M1*17.a pants***Ziņojums par īstenošanu**

Dalībvalstis reizi piecos gados iesniedz Komisijai ziņojumu par šīs direktīvas praktisko īstenošanu, ietverot to īpašā nodaļā vienotajā ziņojumā, kas minēts Direktīvas 89/391/EEK 17.a panta 1., 2. un 3. punktā un kas ir pamatā Komisijas veiktajai izvērtēšanai saskaņā ar minētās direktīvas 17.a panta 4. punktu.

▼B*18. pants*

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

▼ B*PIELIKUMS***Nepilnīgs faktoru, procesu un darbu saraksts**

(7. panta 2. punkts, otrā daļa)

I. Faktori1. *Fizikāli faktori*

- a) jonizējošais starojums;
- b) darbs augsta spiediena apstākļos, piem., iegremdētos konteineros, nīršana.

2. *Bioloģiskie faktori*▼ M2

- a) Bioloģiskie faktori, kas pieder pie 3. un 4. riska grupas tādā nozīmē, kā noteikts 2. panta otrās daļas 3. un 4. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2000/54/EK ⁽¹⁾.

▼ B3. *Ķīmiskie faktori*▼ M2

- a) ķīmiskās viela un maisījumi, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1272/2008 ⁽²⁾ minētajiem klasificēšanas kritērijiem vienā vai vairākās turpmāk minētajās bīstamības klasēs un bīstamības kategorijās ar vienu vai vairākiem turpmāk minētajiem bīstamības apzīmējumiem:

- akūta toksicitāte, 1., 2. vai 3. kategorija (H300, H310, H330, H301, H311, H331),
- kodīgums ādai, 1.A, 1.B vai 1.C kategorija (H314),
- uzliesmojoša gāze, 1. vai 2. kategorija (H220, H221),
- uzliesmojoši aerosoli, 1. kategorija (H222),
- uzliesmojošs šķidrums, 1. vai 2. kategorija (H224, H225),
- sprādzienbīstamas vielas, kategorija “nestabilas sprādzienbīstamas vielas” vai 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5. apakšgrupas sprādzienbīstamas vielas (H200, H201, H202, H203, H204, H205),
- pašreaģējošas vielas un maisījumi, A, B, C vai D tips (H240, H241, H242),
- organiskie peroksīdi, A vai B tips (H240, H241),
- toksiska ietekme uz īpašu mērķorgānu pēc vienreizējas iedarbības, 1. vai 2. kategorija (H370, H371),
- toksiska ietekme uz īpašu mērķorgānu pēc atkārtotas iedarbības, 1. vai 2. kategorija (H372, H373),

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/54/EK (2000. gada 18. septembris) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar bioloģisku aģentu iedarbību darba vietā (septītā atsevišķā direktīva saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punktu) (OV L 262, 17.10.2000., 21. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.).

▼M2

- elpceļu sensibilizācija, 1. kategorija, 1.A vai 1.B apakškategorija (H334),
- ādas sensibilizācija, 1. kategorija, 1.A vai 1.B apakškategorija (H317),
- kancerogenitāte 1.A, 1.B vai 2. kategorija (H350, H350i, H351),
- cilmes šūnu mutagenitāte 1.A, 1.B vai 2. kategorija (H340, H341);
- toksiska ietekme uz reproduktīvo funkciju, 1.A vai 1.B kategorija, (H360, H360F, H360FD, H360Fd, H360D, H360Df).

d) Vietas un maisījumi, kas minēti 2. panta a) punkta ii) apakšpunktā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/37/EK ⁽¹⁾;

▼B

- e) Svins un tā savienojumi, ciktāl cilvēka organisms var absorbēt minētās vielas.
- f) Azbests.

II. Procesi un darbi**▼M2**

1. Darba procesi, kas minēti Direktīvas 2004/37/EK I pielikumā.

▼B

2. Ierīču, ugunošanas ierīču vai citu priekšmetu, kas satur sprāgstvielas, izgatavošana un rīkošanās ar tiem.
3. Darbs ar nikniem vai indīgiem dzīvniekiem.
4. Dzīvnieku kaušana rūpnieciskos apjomos.
5. Darbs, kas saistīts ar saspīestu, sašķidrinātu vai izšķīdinātu gāzu ražošanu, uzglabāšanu vai izmantošanu mehānismu darbināšanu.
6. Darbs ar mucām, tvertnēm, rezervuāriem vai dubultsienu baloniem, kuros ir 1. panta 3. punktā minētās ķīmiskās vielas.
7. Darbs, kurā ir konstrukciju sabrukšanas briesmas.
8. Darbs, kurā ir augstsprieguma radīts apdraudējums.
9. Darbs, kura tempu nosaka mehānismi un par kuru tiek maksāts pēc izstrādes.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/37/EK (2004. gada 29. aprīlis) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā (Sestā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV L 158, 30.4.2004., 50. lpp.).